Parallelsessie Informatie en Ontmoeting 15 mei 2025
Regionale samenwerking
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer K. van Willigen
Griffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Notulist:	mevrouw J.M. Kiep-de Jongh
Raadsleden/ fractieassistenten:	
Stadsbelang:	de heer M. Venhovens
Democraten Gorinchem:	---
PvdA:	de heer A. Koçak
VVD:	de heer N. van Santen
ChristenUnie/SGP:	de heer H. Heikens
Gorcum Actief:	mevrouw E. Hamann
D66:	de heer T. van der Meijden
CDA:	de heer J. van der Geest mevrouw S. de Lange
SP:	de heer P. van Andel
Portefeuillehouder:	mevrouw R. Melissant-Briene
Ambtelijke ondersteuning:	de heer J. Dieleman
Gast:	de heer A. Huykman, manager Smart Delta Drechtsteden (SDD)

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Regionale samenwerking

In juni 2024 vond een I&O plaats over regionale samenwerking, waar het college u heeft geïnformeerd over samenwerkingsstrategie van onze gemeente. Vanavond praat het college u bij over de stand van zaken van onze regionale samenwerking.

Portefeuillehouder Melissant geeft aan dat regionale samenwerking een belangrijk onderwerp is omdat Gorinchem weinig zaken voor elkaar krijgt zonder regionale samenwerking. In toenemende mate worden zaken langs de lijnen van Regio's en langs provinciale grenzen georganiseerd. Gezien de opgaven is het belangrijk om andere keuzes te maken. Er wordt steeds meer samengewerkt met SDD, maar ook de bestaande verbinding met de omliggende gemeenten mag niet verloren gaan. Zij wil niet verzanden in oeverloze structuurdiscussies. Als er een keuze wordt gemaakt, neemt Gorinchem haar verantwoordelijkheid in aanwezigheid en financiën. De gemeenschappelijke regeling Alblasserwaard-Vijfheerenlanden is opgeheven. Er wordt nu gewerkt via het Regioplatform op het gebied van arbeidsmarkt, zorg, water, ontwikkeling landschap en duurzaamheid. Gorinchem doet mee aan het transitieproces Smart Delta op het gebied van bereikbaarheid, bouwen en ruimtelijke ordening, energie, economie en wonen. De afronding was voorzien in het tweede kwartaal van 2025, maar dit is vertraagd tot na het zomerreces. Zodra de uitkomsten bekend zijn, wordt de raad geïnformeerd.

De heer Huykman verzorgt een presentatie. In december is gestart met de opdracht om de regionale samenwerking te verbeteren. Wat zijn de regionale opgaven, waar wordt gezamenlijk tegenaan gelopen, hoe zien de opgaven eruit, wat is er nodig om de opgaven te kunnen beantwoorden en vervolgens welke structuur en werkwijze horen daarbij. De discussies waren wat steviger dan verwacht en daarom verloopt het proces wat langzamer.

In de Regio is een aantal bewegingen waarmee alle gemeenten geconfronteerd worden. Brede welvaart blijft achter. Het ondernemersklimaat staat onder druk. Mobiliteitsvragen, netcongestie. Hierbij wordt steeds de vraag gesteld wat kun je lokaal doen, wat moet je regionaal doen en hoe werk je samen. Alle gemeenten lopen tegen dezelfde kwetsbaarheden aan. De uitvoeringskracht staat onder druk (verkeerskundigen, planeconomen). De schaarste wordt in beeld gebracht, waar ligt de kracht, hoe kan die gezamenlijk versterkt worden om tot een steviger netwerk te komen. Het traject wordt direct na de zomer afgerond, dan zal ook de ruimtelijke strategie vastgesteld zijn met een opzet voor een regionale investeringsagenda en wordt aan een begroting voor Smart Delta gebouwd. In deze begroting wordt een deel opgenomen over wat samen wordt gedaan en waar gezamenlijk voor wordt betaald. Voorts is er een keuzemenu voor zaken die spelen in een bepaalde gemeente. Soms zit dit in een investeringsagenda, soms is het handig om samen verordeningen en regelingen te maken die als keuzemogelijkheid worden ingebracht. Gorinchem is sinds december volwaardig partner, levert input en is actief betrokken bij de sessies.

De heer Dieleman vervolgt de presentatie. Bestuurlijk en ambtelijk is deelgenomen aan het transitieproces om te bekijken welke zaken met wie opgepakt worden binnen Smart Delta. De samenwerking biedt op een aantal onderwerpen meerwaarde voor Gorinchem. Er is meer slagkracht, mensen worden uitgewisseld en dat helpt bij het bereiken van de ambities. Hij noemt enkele voorbeelden. In de aanpak van de congestie op de snelwegen wordt gezamenlijk opgetrokken om A15 en A27 op de agenda te krijgen bij het MIRT en het Rijk. Een stevige OV-verbinding op de Merwede-Lingelijn. Slagkracht krijgen in ruimtelijke opgaven, afstemming over ruimtelijke voorzieningen. Bij economie zorgt de samenwerking voor een innovatieboost. Afstemming over de afwikkeling van bedrijventerreinen. Versterking van de samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijsinstellingen. Vanuit het Rijk wordt steeds vaker gevraagd om regionaal samen te werken op het gebied van wonen. Een regionale realisatieagenda voor Zuid-Holland-zuid samen met Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee en Molenlanden. Voor energie en duurzaamheid is het logischer om te blijven samenwerken in de eigen RES-regio. Het spanningsstation Arkel als plek om netcongestie op te lossen.
In de afgelopen tijd is gewerkt aan een ruimtelijke strategie. De uitnodiging om hierbij aan te sluiten kwam iets te vroeg voor Gorinchem en daarom heeft Gorinchem niet aan de gesprekken deelgenomen. Water verbindt de gemeenten in de Regio die behoren tot de top drie van maritieme Regio's in Europa. Wonen langs het water, natuur en erfgoed langs het water, maar ook de dreiging van water. Landelijke trends raken de Regio: de gevolgen van klimaatverandering, vergrijzing en ontgroening, flexibilisering en digitalisering, toename van verkeer en vervoer, energietransitie, groeiende druk op ruimte. De ruimtelijke strategie moet voorkomen dat deze problemen afgewenteld worden op de toekomst en naar andere gebieden. Dit heeft geleid tot de strategie 'De gezonde maritieme Delta 2050'. Deze strategie wordt in de komende tijd afgerond en vastgesteld. Gorinchem denkt na hoe zij zich daartoe verhoudt en op welke manier een vorm van steun uitgesproken kan worden. Bovenregionaal, regionaal en lokaal wordt gewerkt aan de uitvoering. Dit alles moet uiteindelijk leiden tot een regionale investeringsagenda. Wat willen wij in de Regio doen, voor welke grote opgaven staan wij, welke oplossingen worden gezien, welke interventies worden daarvoor gedaan, welke steun is daarvoor nodig van Provincie, Rijk en Europa. De zaken die voor Gorinchem belangrijk zijn verwerken en afspraken maken hoe dit gezamenlijk wordt aangepakt. Volgende week wordt volgt een presentatie bij de acht colleges. Als het transitieproces na de zomer is afgerond zal de regionale investeringsagenda aan de nieuwe colleges en raden begin 2026 ter vaststelling voorgelegd worden. Na de zomer volgt een raadsoploop waar gelegenheid wordt geboden om input mee te geven. Op basis hiervan wordt bepaald op welke onderdelen Gorinchem meedoet, welke inzet daarbij hoort, hoe die afspraken vastgelegd worden, welke budgetten worden geleverd en welke revenuen dat oplevert. De middelen hiervoor worden zo veel mogelijk binnen de bestaande budgetten gezocht. Bij de perspectiefnota wordt dit nog niet teruggezien als verwerkte post. De financiële inzet zal landen in de begroting.

De voorzitter biedt gelegenheid om vragen te stellen naar aanleiding van de presentatie.

De heer Van Andel hoort graag een voorbeeld van een maritieme vraag die is opgelost of waaraan wordt gewerkt.

De heer Dieleman antwoordt dat er samenwerking is via de twee Regiodeals en noemt zero emissie baggeren als voorbeeld. Van Oord kijkt hoe deze slag gemaakt kan worden. Voorts wordt gekeken naar varen op waterstof, elektriciteit of methanol wat Gorinchemse ondernemers aanspreekt.

De heer Venhovens vraagt hoe voorkomen wordt dat Gorinchem verdrinkt in het grote gebied van de Drechtsteden. Voorts vraagt hij of het bedrijfsleven ook wordt betrokken om bepaalde doelen te bereiken.

Portefeuillehouder Melissant antwoordt dat het in het verleden bij SDD alles of niets was. Nu wordt gekeken vanuit de inhoud. Gorinchem is selectief in waar zij wel en niet aan meedoet. Op sommige terreinen werkt iedereen samen, op andere terreinen enkele gemeenten.

De heer Huykman vult aan dat geprobeerd wordt samen te werken met het bedrijfsleven en het onderwijs. Met het bedrijfsleven worden ook enkele lobbytrajecten gedaan. Onderhoud aan bruggen en viaducten gaat een enorm effect hebben op de A15 en de Regio. Deze werkzaamheden zijn noodzakelijk, maar daar moet wel iets tegenover staan en daarom wordt verbinding gezocht. Het bedrijfsleven is aangesloten bij gebiedspromotie, innovaties en energiehubs om netcongestie aan te pakken.

Portefeuillehouder Melissant vervolgt dat wordt voortgeborduurd op de goede relaties die zijn opgebouwd bij de Regiodeals. Zonder de triple helix van overheid, bedrijfsleven en onderwijs zou er geen geld gekomen zijn. De daar gelegde verbindingen worden verder gecontinueerd.

De heer Van der Geest geeft aan dat zijn fractie het fijn vindt dat er een stap voorwaarts wordt gezet in de regionale samenwerking. Hij stelt voor dat de raad een besluit neemt over het proces zodat het college straks met mandaat aan tafel zit.

De heer Dieleman verduidelijkt dat Gorinchem niet heeft meegeschreven aan de strategie. Nog niet uitgekristalliseerd is of het document voor kennisgeving wordt aangenomen, wordt vastgesteld of dat er een reactie wordt gestuurd. De suggestie die zojuist werd gedaan heeft hij genoteerd.

De heer Koçak zegt dat ook zijn fractie het een goede zaak vindt dat de stad en het bestuur deelnemen aan dit proces. Het is evident om dit regionaal, lokaal en Europees in kaart te brengen. De stad moet nog keuzes maken over de deelname. Deze keuzes moeten unaniem door de raad bepaald worden gezien de belangen en de looptijd tot 2050. Burgemeester Melissant is een verbinder gebleken. Hij roept haar op om zo door te gaan.

Portefeuillehouder Melissant reageert dat gekeken wordt naar wat goed is voor de Drechtsteden, wat is goed voor Gorinchem en waar vinden wij elkaar. In de afgelopen jaren zijn veel onderleggers geproduceerd en de regionale investeringsagenda wordt opgesteld. Afgelopen maandag hebben de burgemeesters een sessie gehad waarin duidelijk is geworden dat het op heel veel fronten niet goed gaat met het gebied (gezondheid, sociale problematiek). Dit heeft haar als bestuurder echt gemotiveerd om iets te gaan doen in plaats van verzanden in structuurdiscussies en praatgroepen. Als de voorbereiding gereed is, wordt deze besproken met de raad.

De heer Van der Meijden is blij dat het college aan de slag gaat met een regionale investeringsagenda omdat regionale samenwerking vaak gaat over de grote vraagstukken die pas op de lange termijn winst opleveren. De thema’s zijn groot, Gorinchem kan niet

overal op inzetten. Hij vraagt op welke specifieke thema's de inzet vanuit Gorinchem verwacht wordt.

Portefeuillehouder Melissant antwoordt dat er op allerlei terreinen ontwikkelingen zijn. De bereikbaarheid van de stad raakt Gorinchem het meest en daarover wordt gesproken met het bedrijfsleven. De meeste bedrijven zijn gestopt met het inzetten van recruiters om personeel van buiten Gorinchem aan te trekken vanwege de slechte bereikbaarheid. Rijkswaterstaat heeft een presentatie gegeven over wat de Delta te wachten staat vanwege de grootste onderhoudsopgaven ooit. Ook dit raakt aan de bereikbaarheid van de stad en daarmee aan de werkgelegenheid.

De heer Van der Meijden geeft mee dat zijn fractie zich zorgen maakt over jongeren die de stad verlaten op zoek naar school en werk.

Portefeuillehouder Melissant zegt dat ook daarover met bedrijven gesproken wordt. Bedrijven hebben mensen nodig uit de directe omgeving (VMBO en MBO niveau). Jongeren blijven vaak tot hun 18 en gaan vervolgens studeren. Na de studie keren relatief weinig jongeren terug. Ook de WO en HBO posities bij bedrijven moeten ingevuld worden en daar moet met de woonagenda op aangesloten worden.

Mevrouw Hamann wijst op de braindrain in Gorinchem; zodra jongeren kunnen gaan studeren vertrekken zij en komen zij niet meer terug. Het bedrijfsleven heeft wel behoefte aan hen en stopt met recruiting omdat bereikbaarheid een groot probleem is. Zij pleit voor de koppeling van mobiliteit, wonen en brede welvaart. Bedrijven kunnen alleen maar personeel aannemen als zij hier ook komen wonen. Verpleegkundigen gaan werken in het ziekenhuis als zij hier ook kunnen wonen want heen en weer reizen is niet te doen. De toekomstige werkzaamheden aan de infrastructuur in Zuid-Holland hebben grote impact. Zij is geschrokken van de cijfers over brede welvaart, maar weet niet hoe dit aangevlogen moet worden. Wellicht dat Gorinchem nog een regiodeal kan krijgen.

Portefeuillehouder Melissant antwoordt dat alles met alles samenhangt. Overheden moeten samenwerken. Gorinchem heeft te maken met het bedrijfsleven en het onderwijs in allerlei soorten en maten. Een aantal projecten binnen de regiodeals loopt heel erg goed en dit zal een bijdrage leveren om cijfers waar laag op gescoord wordt te verbeteren. Daarom moeten goede keuzen gemaakt worden in de regionale investeringsagenda, niet te veel praten maar doen. De problematiek van Gorinchem is niet uniek en daarom is iedereen gemotiveerd om samen te werken. Ook Gorinchem gaat een bijdrage leveren.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor de inbreng en sluit de vergadering.

Toezeggingen:
Er zijn geen toezeggingen gedaan.